

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania W.P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 września 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 marca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w oparciu o opinię biegłego z zakresu emerytur i rent przyjął, że wysokość renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy ubezpieczonego w związku z wypadkiem przy pracy oraz emerytury ustalona w zaskarżonych decyzjach jest prawidłowa. Skorygował jedynie opinię w zakresie emerytury przysługującej od 1 marca 2015 r. z uwagi na oczywistą omyłkę rachunkową popełnioną przez biegłego. W ocenie Sądu, skoro W.P. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury po ukończeniu 65 roku życia w dniu 6 marca 2012 r., brak podstawy do przeliczenia świadczeń i wypłaty wyrównania za okres od 1 kwietnia 2009 r. do 29 lutego 2012 r. W kwestii żądania odsetek od 1 kwietnia 2009 r. Sąd

Okręgowy przytoczył treść art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 85 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i stwierdził, że ZUS jest zobowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego wówczas, gdy w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność, nie ustali prawa do świadczenia lub nie dokona jego wypłaty w przewidzianych przepisami terminach ich przyznawania i wypłacania. Zdaniem Sądu Okręgowego z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynikało, że ZUS nie ponosi odpowiedzialności za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przyznającej prawo do emerytury.

Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sądu Okręgowego, że brak było podstaw do przyjęcia błędu organu rentowego i przyznania W.P. wyrównania świadczenia za okres od 1 kwietnia 2009 r. oraz, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie świadczeń w prawidłowej wysokości, a w konsekwencji skarżącemu nie przysługują z tego tytułu odsetki. W ocenie Sądu drugiej instancji odsetki w wysokości ustawowej przysługują ubezpieczonemu jedynie z tytułu nie wypłacenia w terminie przez ZUS wyrównania świadczeń określonych w decyzjach z dnia 3 marca 2015 r. i z dnia 17 marca 2015 r. W konsekwencji Sąd Apelacyjny zmienił częściowo zaskarżony wyrok i poprzedzające go decyzje organu rentowego z dnia 3 marca 2015 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu odsetki w wysokości ustawowej od kwoty 30.741 zł za okres od 15 lutego 2015 r. do 12 marca 2015 r. oraz decyzję organu rentowego z 17 marca 2015 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu odsetki w wysokości ustawowej od kwoty 12.045,84 zł za okres od 15 lutego 2015 r. do 14 kwietnia 2015 r. oraz od kwoty 342,53 zł za okres od 15 marca 2015 r. do 14 kwietnia 2015 r.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 118 ust. 1 i 1a oraz art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez wadliwe przyjęcie, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w spełnieniu świadczenia rentowego, a także na naruszeniu przepisów postępowania cywilnego które mogło

mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 k.p.c., polegające na braku wszechstronnego rozważenia wszystkich zebranych w sprawie dowodów.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W ocenie ubezpieczonego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności dokumenty złożone przez ubezpieczonego: pismo organu rentowego z dnia 3 lipca 2012 r., decyzje organu rentowego z dnia 31 października 2006 r. nr (...) i (...) wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 grudnia 2014 r. sygn. III AUa (...) wraz z uzasadnieniem, pismo organu rentowego z czerwca 1991 r. oraz postanowienie Sądu Wojewódzkiego w K. z dnia 28 listopada 1990 r. sygn. X U (...) wraz z uzasadnieniem - których Sąd Apelacyjny nie dokonał prawidłowej oceny, potwierdzają, iż praktycznie od 1992 r. ubezpieczony nie może uzyskać od organu rentowego należnego mu świadczenia w prawidłowej wysokości. W ocenie skarżącego z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy wynika, iż błąd organu rentowego popełniony w 1992 r. nadal jest powielany i skutkuje nieprawidłową wysokością naliczonego ubezpieczonemu świadczenia. Postępowanie organu rentowego, polegające na wydawaniu kolejnych, nieprawidłowych decyzji - w ocenie ubezpieczonego narusza art. 32 Konstytucji, albowiem narusza prawa ubezpieczonego do równego traktowania przez organy władzy publicznej, a także przepis art. 67 Konstytucji, albowiem pozbawia ubezpieczonego należnego mu prawa do zabezpieczenia społecznego. Od wielu lat ubezpieczony nie może uzyskać należnego mu świadczenia, narażony jest na wieloletnie procesy oraz dodatkowe z tym związane koszty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na wstępie warto wskazać, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Skarga kasacyjna jest

kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania, oraz zapewnieniu jednolitości orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2009 r., II CSK 13/09, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006 r., II CSK 126/05, LEX nr 179973). W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca.

Przedstawiona Sądowi Najwyższemu skarga stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy obu instancji. Wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia

zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r., I UK 212/14, Legalis nr 1186765). Skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu a późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych z ograniczeniem wynikającym z tego przepisu, a także wobec związania ustaleniami stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2014 r., II UK 20/14, Legalis nr 1385231; z dnia 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, Legalis nr 1169331). Polemika skarżącego z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Apelacyjny, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktyczny sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi do rozpoznania.

Ocenie Sądu Najwyższego wymyka się wskazana w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania okoliczność, iż postępowanie organu rentowego narusza art. 32 Konstytucji RP, a także art. 67 Konstytucji RP. Skarga przysługuje bowiem od wyroku sądu drugiej instancji (w niniejszej sprawie Sądu Apelacyjnego) i to jego rozstrzygnięcie jest poddawane pod osąd.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.